

Yaşam Boyu Öğrenme Ölçeği Türkçe Uyarlama Çalışması

Turkish Adaptation Study Of Lifelong Learning Scale

Melih ENGİN

Uludağ Üniversitesi, İnegöl İşletme Fakültesi, Yönetim Bilişim Sistemleri Bölümü,
Bursa, Türkiye

Hakan KÖR

Hitit Üniversitesi, Sungurlu MeslekYüksekokulu, Çorum, Türkiye

Hasan ERBAY

Kırıkkale Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Bilgisayar Mühendisliği, Kırıkkale,
Türkiye

Makale Geliş Tarihi: 18.07.2016

Yayına Kabul Tarihi: 18.12.2016

Özet

Bu çalışmanın amacı, orijinali Wielkiewicz ve Meuwissen (2014) tarafından geliştirilen yaşam boyu öğrenme ölçeğinin Türkiye koşullarında geçerlik ve güvenilirlik çalışmasını yapmaktır. Ölçeğin Türkçeye çevirisi dil uzmanlarınca ve araştırmacılar tarafından yapılmıştır. Daha sonra Türkçeye uygunluk, içerik ve ölçme değerlendirme açılarından da uzmanlar tarafından değerlendirilmiştir. Alınan görüşler doğrultusunda düzenlemelerin yapıldığı ölçek, geçerlik ve güvenilirliğinin saptanması amacıyla 727 üniversite öğrencisine uygulanmıştır. Ölçeğin yapı geçerliğine ilişkin bulgular açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi yöntemi ile sağlanmıştır. Ölçek maddeleri tek faktör altında toplanmıştır. Ölçeğe uygulanan faktör analizi sonucu bir soru çıkarılmıştır, son durumda ölçek toplamda 15 madde içermektedir. Ölçeğin geneli için Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0,93 olarak bulunmuştur. Elde edilen sonuçlar ölçeğin Türkiye 'de de kullanılabileceğini göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Yaşam boyu öğrenme, ölçme, ölçek

Abstract

The purpose of this study is to determine the validity and reliability of original version of the life-long learning scale developed by Wielkiewicz & Meuwissen (2014) in Turkey conditions. Experts and researcher made translation of the scale into Turkish. Then, experts in terms of consistency, content and measurement issues also analyzed the scale. Revised version of the scale was administered to 727 university students to determine its validity and reliability. The instrument consists of only one dimension. The instrument consists of 15 items. Reliability analysis of the instrument revealed Cronbach-Alpha coefficients of 0,93 for the generation of the instrument. These results showed that the lifelong learning scale can be used in Turkey.

Keywords: lifelong learning, measure, scale

1. Giriş

Günümüzde bilim ve teknolojiadaki baş döndürücü değişim bilgide de hızlı bir artışa ve beraberinde birtakım alan bilgilerinin üç beş yıl gibi kısa bir sürede güncelliğini yitirmesine sebep olmuştur. Bu güncelliği takip eden, kendini geliştiren, sürekli öğrenen güçlü bireyler sayesinde güçlü toplumlar oluşur. Gencel (2013), yaşamları boyunca öğrenen bireylerden meydana gelen bir toplumu oluşturmanın yolunun elbetteki eğitim sistemindeki düzeltmelerle olacağını belirtmiştir. İşte tam bu noktada yaşam boyu öğrenme (YBÖ) kavramı karşımıza çıkmaktadır. Kulich (1982) yaşam boyu öğrenmeyi bireye yaşamları boyunca eğitimin sunulması olarak tanımlamış, White (1982) ise bireylerin yaşamlarını yönetebilmeleri için gerekli bilgileri edinmesi şeklinde ele almıştır (Günüç, S., Kuzu, A. ve Odabaşı, H. 2012). Bir başka ifade ile yaşam boyu öğrenme doğumdan ölüme kadar devam eden öğrenmek için gerçekleştirilen çeşitli etkinlikleri ifade eder. “Yaşam boyu öğrenme, kişisel, toplumsal, sosyal ve/veya iş yaşamı çerçevesinde bilgi, beceri ve yetilerin geliştirilmesi amacıyla yapılan, ister örgün ister yaygın veya doğal, sürekli devam eden, bütün amaçlı öğrenme etkinliklerini kapsar.” (Commission of the European Communities, 2000). Diğer taraftan Cobern (2015) ise her türlü iletişim teknolojisinin kullanımının yaygınlaştığı günümüzde bu durumun yaşam boyu öğrenme üzerine etkisinin kaçınılmaz olduğunu, fakat yine de gerçek bilgilere bilim sayesinde ulaşıldığını belirtmiştir.

YBÖ kavramı insanların sürekli kendini yenileme ve geliştirme çabasının sonucunda ortaya çıkmıştır (Lambeir, 2005). İlk olarak 1800’lü yıllarda Grundtvig tarafından ortaya atılan YBÖ kavramının temellerini Comenius’un görüşleri oluşturmuştur (Wain, 2000). Sonraları ise UNESCO ve OECD Faure’nin 1972 yılında yaşam boyu öğrenme ile ilgili raporundan hareketle konuya ilgi göstermiştir. Bu iki kuruluş da yaşam boyu öğrenmeyi engelleyen bir faktörün de eğitimin sadece okula giden bireyler için olduğunun düşünülmesi olduğunun altını çizmiş ve yaşam boyu öğrenmenin gerekliliğini öngörmüştür. Bu kuruluşlar bu öngörülerini doğrultusunda okulda olduğu gibi okul dışındaki yaşam boyu öğrenmeye odaklı eğitim programlarına da ihtiyaç olduğunu gündeme getirmişlerdir.

Dehmell (2006)’e göre YBÖ kavramının gelişim tarihi üç bölümde ele alınmaktadır. Bu bölümlerden ilki YBÖ kavramının uluslararası olarak konuşulmaya başlandığı 1970’lerdeki YBÖ kavramının zirve dönemidir. Daha sonraları ise 1970-1990 yılları arasında YBÖ’ye ilginin azaldığı dönemdir. Bu dönemde genellikle gündemde ekonomik sıkıntılar konuşulmaktadır. 1990’lardan sonra günümüze kadar ise YBÖ kavramı tekrar eski popülerliğini kazanmıştır. Fakat artık başlangıçta ilk dönemdeki humanist yaklaşımdan uzaklaşmış, YBÖ kavramı elastikleşmeye başlamış, faydacı ve ekonomik yaklaşımlar ön plana çıkmıştır. Ayrıca bu dönemde OECD, UNESCO ve Avrupa Birliği YBÖ kavramını yeniden gündeme almışlardır (Beycioğlu ve Konan, 2008).

Yaşam boyu öğrenme yeterlik alanlarını farklı araştırmacılar farklı şekillerde ele

olarak çeşitli yaşam boyu öğrenme yeterlikleri belirlemişlerdir. Yaşam boyu öğrenme becerileri ile ilgili farklı çalışmalar vardır. (Bryce 2006; Cornford,1996; Knapper ve Cropley 2000). Ancak yaşam boyu öğrenme yeterliği kavramı; Avrupa Birliği tarafından ortaya atılan bilgi, beceri ve tutumları kapsayan daha geniş bir kavram olarak tanımlanmaktadır. Yaşam boyu öğrenme temel yeterlik alanları avrupa çerçevesi bilgi toplumu içinde kişisel başarı, aktif vatandaşlık, sosyal içermeye ve istihdam için geliştirilmesi gereken gerekli sekiz kilit yeterlik belirlemiştir (Avrupa komisyonu, 2007). Karakuş (2013) tarafından gerçekleştirilen ve meslek yükseköğretiminde öğrenim gören öğrencilerin yaşam boyu öğrenme yeterliklerinin incelendiği çalışmada, öğrencilerin yaşam boyu öğrenme yeterliklerinin iyi düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada bölümler arasında anlamlı fark bulunamamış, fakat sınıf seviyesi arttıkça yaşam boyu öğrenme yeterliklerinin de arttığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca bir diğer üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenmelerine etki eden faktörlerin incelendiği çalışmada Dindar ve Bayraktar (2015) cinsiyetin yaşam boyu öğrenmeye anlamlı bir etkisinin olmadığını ancak kadınların merak puanlarının erkeklerden yüksek olduğunu bulmuşlardır. Ayrıca çalışmada bulunan bir diğer bulgu da sınıf, aile geliri ve yaşın yaşam boyu öğrenmede yordayıcı olmadığıdır.

Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, orijinali Wielkiewicz ve Meuwissen (2014) tarafından geliştirilen yaşam boyu öğrenme ölçeğinin Türkiye koşullarında geçerlik ve güvenilirlik çalışmasını yapmaktır.

Orijinal Yaşam Boyu Öğrenme Ölçeğinin Özellikleri

Wielkiewicz ve Meuwissen tarafından 2014 yılında orijinali İngilizce olarak hazırlanan yaşam boyu öğrenme ölçeği 16 maddelik ve tek boyutlu bir ölçektir. Aynı çalışmada bu ölçeğin amacının öğrenci ve diğer gruptaki insanların yaşamboyu öğrenmelerini değerlendirmek olduğu belirtilmiştir. Ölçek (1) asla, (2) nadiren, (3) ara sıra, (4) sık sık ve (5) her zaman şeklinde 5'li Likert tipi bir derecelendirmeye sahiptir.

2. Yöntem

Ölçeğin Türkçe'ye Çevrilmesi Çalışması

Yaşam boyu öğrenme ölçeğinin maddeleri ilk olarak dil uzmanları ve araştırmacılar tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Yapılan bu çeviri beş dil uzmanına kontrol için gönderilmiştir. Yapılan düzeltmeler ve öneriler karşılaştırılarak her bir maddede ortak bir sonuç elde edilmiştir. Daha sonra oluşturulan ölçek beş eğitim bilimi alan uzmanının görüşlerine sunulmuştur. Sonuçta ortaya çıkan görüşlere dayanarak düzenlenen ölçeğin anlaşılabilirliğini ve uygulanabilirliğini test etmek için 25 lisans öğrencisine uygulanmıştır. Son olarak alınan uzman görüşleri ve uygulama sonuçları ışığında ölçeğe son şekil verilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırma 2015-2016 eğitim-öğretim yılının ikinci döneminde yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Hitit Üniversitesi'nden 727 öğrenci oluşturmuştur. Bu öğrencilerin 346'si (% 47,9) kız ve 381'i (% 52,1) erkek öğrencidir.

Verilerin Analizi

Yaşam Boyu Öğrenme ölçeğinin Türkçe uyarlama çalışmasında SPSS 23 ve AMOS 23 paket programlarını kullanılarak güvenilirlik ve faktör analizi yapılmıştır. Güvenirlik analizi için Cronbach alfa katsayısı hesaplanmıştır. Faktör analizinde verinin dağılımının faktör analizi yapmaya uygun olup olmadığını belirten Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı ve korelasyon matrisinin birim matris olup olmadığını test etmek için Barlett küresellik testi kullanılmıştır.

3. Bulgular ve Yorumlar

Faktör analizinden önce Cronbach alfa katsayısı hesaplanmış ve Tablo 1'deki gibi 0,936 bulunmuştur. Ayrıca Tablo 2'den de anlaşılacağı gibi maddelerin hiç birinin güvenilirliği düşürmediği saptanmıştır.

Tablo 1. Güvenilirlik Testi

Cronbach's Alpha	Madde Sayısı
,932	16

Tablo 2. Madde Toplam İstatistikleri

	Madde Silindiğinde Ölçek Ortalaması	Madde Silindiğinde Ölçek Ortalaması	Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyonu	Karesi Alınmış Çoklu Korelasyon	Madde Silindiğinde Cronbach's Alpha
S1	50,1942	178,035	,385	,207	,935
S2	49,3691	170,021	,640	,507	,929
S3	49,1708	171,560	,608	,482	,929
S4	49,3760	170,412	,667	,511	,928
S5	49,3168	168,658	,728	,583	,926
S6	49,4270	169,757	,681	,516	,927
S7	49,5055	170,634	,643	,465	,928
S8	49,3182	170,035	,666	,474	,928
S9	49,5551	169,883	,648	,504	,928
S10	49,3747	169,407	,715	,560	,927
S11	49,4284	170,532	,680	,545	,927
S12	49,2521	169,709	,688	,526	,927
S13	49,0152	169,521	,700	,587	,927
S14	49,2369	168,187	,749	,634	,926
S15	48,9697	169,307	,682	,607	,927
S16	49,3664	170,975	,637	,466	,929

Faktör analizinde verinin faktör analizi yapmaya uygun olup olmadığını belirten varsayımlardan biri Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeridir. Bu çalışmada KMO değeri Tablo 3’de verildiği gibi 0,95 bulunmuştur. Bu değer faktör analizi yapmak için oldukça iyi bir değerdir (Pett, Lackey ve Sullivan, 2003, s. 78; Büyükköztürk, 2004; Mercimek ve Pektaş, 2013). Faktör analizinde Barlett küresellik testi korelasyon matrisinin birim matris olup olmadığını test etmek için kullanılır. Yapılan analizde Barlett küresellik testi için $p < 0,05$ bulunduğundan sıfır hipotezi reddedilmiş ve korelasyon matrisinin birim matris olmadığı kabul edilmiştir. Sonuç olarak yapılan çalışmadaki veriler, faktör analizi yapmak için gerekli varsayımları sağlamıştır.

Tablo 3. KMO and Bartlett’s Test

Örnekleme Yeterliliğinin KMO Ölçeği		,951
	Yaklaşık Ki-Kare	6319,489
Bartlett’in Küresellik Testi	df	120
	Sig.	,000

Oransal Ortak Etken Varyans Değerlerinin Analiz değerleri bütün faktörlerin ortaklaşa açıkladıkları varyansın yüzdesi olarak tanımlanabilir. Oransal Ortak Etken Varyans değerlerinin analizinde 0,4 ve üzeri olan değişkenler faktör analizine alınmıştır. S1 maddesi faktör analizine alınmamıştır. Değerler Tablo 4’de de gösterildiği gibi 0,483 ile 0,688 arasında değişmektedir.

Tablo 4. Varyans (Communality) Değerleri

	Başlangıç	Çıkarım		Başlangıç	Çıkarım
S1	1,000	,363	S9	1,000	,501
S2	1,000	,628	S10	1,000	,607
S3	1,000	,566	S11	1,000	,602
S4	1,000	,612	S12	1,000	,605
S5	1,000	,644	S13	1,000	,610
S6	1,000	,551	S14	1,000	,688
S7	1,000	,483	S15	1,000	,587
S8	1,000	,514	S16	1,000	,560

Ekstraksiyon Yöntemi: Temel Bileşen Analizi

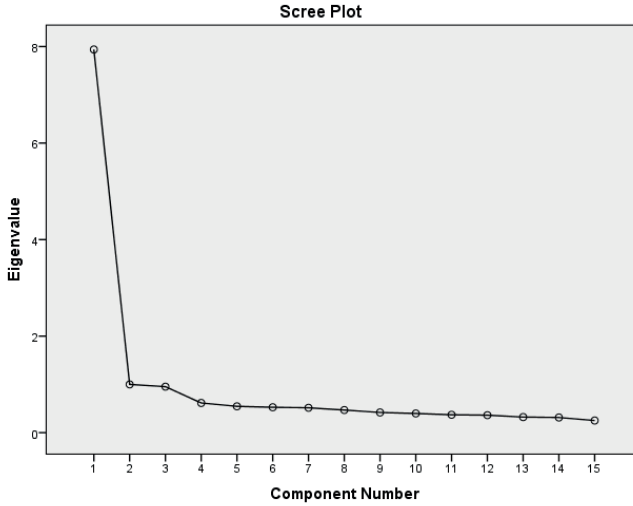
Faktör Sayısının Belirlenmesi

Faktör analizinin önemli adımlarından birisi de faktör sayısının belirlenmesidir. Faktör analizi için Temel Bileşen Analizi (Principle Component Analysis) kullanılmıştır. Ayrıca faktör yüklerini daha iyi yorumlamak için Varimax dikey döndürme seçeneğinden yararlanılmıştır. Faktör analizinin tek faktörlü çözümü sonucunda açıklanan toplam varyans (52,651) Tablo 5’te gösterilmiştir. Ayrıca Şekil 1’de faktör öz değerleri grafiksel olarak gösterilmektedir.

Tablo 5. Açıklanan Toplam Varyans (Principal Component Analysis)

Madde	Toplam	Varyansın Başlangıç Özdeğeri %	Kümülativ %	Karesi Alınmış Yüklerin Çıkarım Toplamları		
				Toplam	Varyans %	Kümülativ %
1	7,898	52,651	52,651	7,898	52,651	52,651
2	1,023	6,819	59,470	1,023	6,819	59,470
3	,942	6,281	65,751			
4	,605	4,031	69,782			
5	,590	3,935	73,718			
6	,555	3,702	77,420			
7	,513	3,418	80,837			
8	,431	2,871	83,708			
9	,413	2,755	86,464			
10	,410	2,734	89,198			
11	,378	2,520	91,718			
12	,362	2,411	94,129			
13	,330	2,201	96,330			
14	,298	1,988	98,318			
15	,252	1,682	100,000			

Ekstraksiyon Metodu: Temel Bileşen Analizi

Şekil 1. Faktör Öz Değerlerine Ait Çizgi Grafiği

Sonuçlar varyansın %52,651'inin tek faktör tarafından açıklandığını göstermektedir. İlk 16 madde ile yapılan faktör analizi sonucunda .30 değerinin altında değere sahip olan 1. maddenin ölçekten çıkarılmasına karar verilmiştir. Faktör yüklerini yorumlayabilmek için Tablo 6'da verilen bileşen matrisi (component matrix) kullanılır.

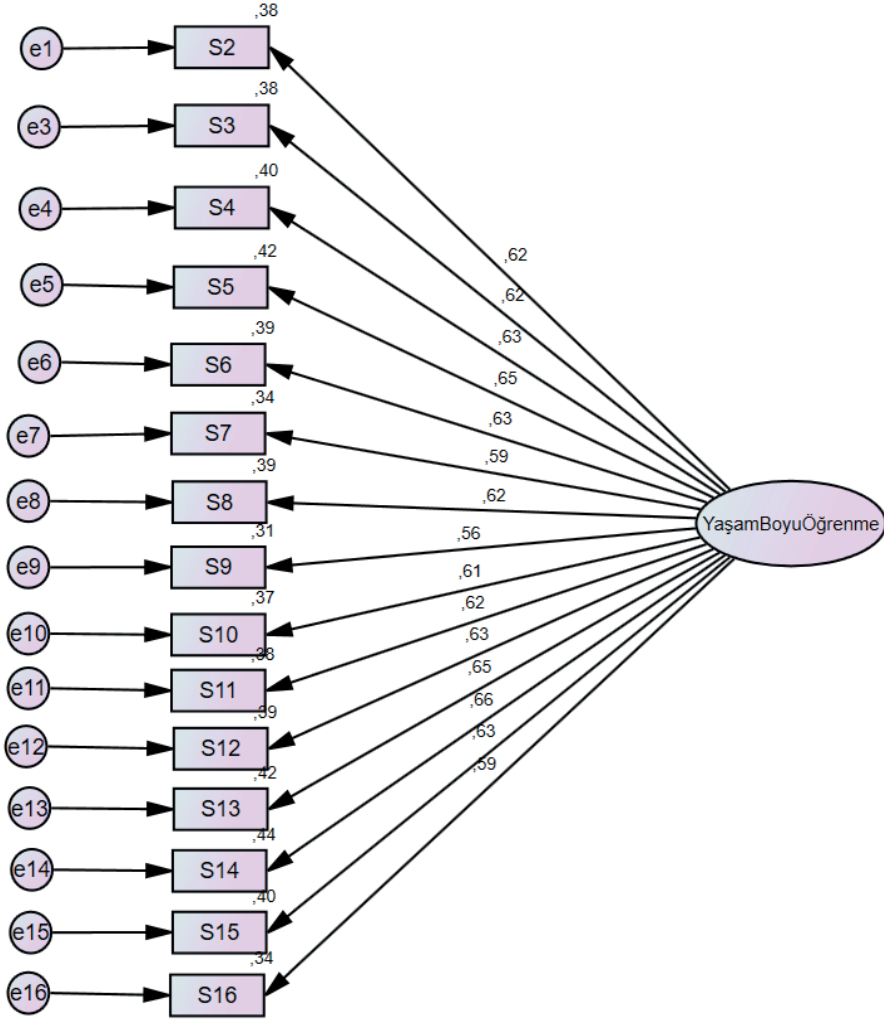
mıştır. İlk yapılan faktör analizi sonucunda yük değeri .30'un altında kalan 1. madde çıkarıldıktan sonra tekrar yapılan analiz sonuçları Tablo 6'da verilmiştir. Buna göre faktör yüklerine bakıldığında bu yüklerin 0,660 ile 0,795 arasında olduğu ortaya çıkmıştır. Bir maddenin yükünün mutlak değeri, bir faktör üzerine 0,60'tan daha büyük olursa, madde en çok yüklendiği faktöre atanmıştır. Bir maddenin yükünün mutlak değeri, bir faktör üzerine 0,40 ile 0,50 arasında olur ve diğer faktörler üzerine 0,40'tan az olursa madde yine en çok yüklendiği faktöre atanmıştır (Gable, 1986). İnceleme sonrasında 15 madde herhangi bir mantıksal problem teşkil etmeden tablo 6'da görüldüğü gibi bir faktöre yüklenmiştir.

Tablo 6. Bileşen Matrisi (Component Matrix^a)

	Bileşen 1
S14	,713
S13	,767
S5	,760
S10	,754
S12	,746
S15	,746
S11	,733
S8	,733
S6	,717
S4	,708
S7	,707
S9	,707
S2	,688
S16	,678
S3	,660

Ekstraksiyon Metodu: Temel Bileşen Analizi, 1 bileşen çıkarıldı.

Yaşam Boyu Öğrenme Ölçeği'nin geçerlik çalışması için yapılan doğrulayıcı faktör analizinden elde edilen diyagram Şekil 2'de verilmiştir.

Chi-Square:939.182, df: 103, p-value: 0.000, RMSEA: 0.061

Şekil 2. Yaşam Boyu Öğrenme Ölçeği'ndeki Sorulara Uygulanan Doğrulayıcı Faktör Analizi Diyagramı

Doğrulayıcı faktör analizi ile model-veri uyumuna ilişkin hesaplanan istatistiklerden en sık kullanılanları Ki-kare (χ^2), χ^2/sd , RMSEA, RMR, GFI ve AGFI'dir. Hesaplanan χ^2/df oranının 5'ten küçük olması, GFI ve AGFI değerlerinin 0.90 dan yüksek olması, RMR and RMSEA değerlerinin ise 0.05 dan düşük çıkması, model-veri uyumunu göstermektedir (Jöreskog ve Sorbom, 1993; Marsh ve Hocevar, 1988). Bununla birlikte, GFI'nin 0.85'ten, AGFI nin 0.80'den büyük çıkması, RMR ve RMSEA

değerlerinin 0.10'dan düşük çıkması, model veri uyumu için kabul edilebilir alt sınırlar olarak kabul edilmektedir (Anderson ve Gerbing, 1984; Cole, 1987; Marsh, Balla ve McDonald, 1988). Yaşam Boyu Öğrenme Ölçeği'nin doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarının uyumuna ilişkin istatistikler Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Yaşam Boyu Öğrenme Ölçeği İçin Uyum İyiliği Testlerine (Goodness-of-Fit Indices) ilişkin değerler

Chi-Square	DF	P-Value	CFI	NFI	AGFI	IFI	SRMR	RMSEA	90% C.IRMSEA
939.182	103	0.000	1.000	1.000	0,97	0,97	0.040	0.061	0.055-0.086

Yaşam Boyu Öğrenme Ölçeği'nin kuramsal yapısına ilişkin kurulan model Şekil 1'de görülmektedir. Kurulan bu modelin uygunluğuna ilişkin yapılan doğrulayıcı faktör analizinden elde edilen uyum indeks sonuçlarına göre, model ve veri arasındaki uyum yüksektir. İyi bir uyum indeksi olmayan Ki-kare değeri anlamlı bulunmuştur. Ki-kare değerinin serbestlik derecesine olan bağımlılığını düzeltmek için bu değer serbestlik derecesine bölüldüğünde, elde edilen sonuç model-veri uyumuna işaret etmektedir. Buna ek olarak yine model-veri uyumu göstergelerinden olan CFI, NFI, AGFI değerlerinin 0.95 üzerinde olması da model ve veri uyumunun yüksek olduğunu göstermektedir. Ayrıca, örneklemeden bağımsız olarak SRMR değerinin olasılığını veren uyum indeksi IFI değeri 0.95 çıktığından, model-veri uyumunun mükemmel olduğu yorumu yapılabilir. Modelin standartlaştırılmış hatalarına ilişkin model uyumunu veren SRMR değerinin 0.08'den küçük (Hu ve Bentler, 1999) olması da modelle veri uyumunun güçlü bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Buna karşılık RMSEA değeri 0.06'dan (Hu ve Bentler, 1999) büyük olmakla birlikte RMSEA değerinin % 90 olasılıklı güven aralığı 0.06 değerini kapsadığından, model-veri uyumunun yüksek olduğunu göstermektedir. Model-veri uyumuna ilişkin değerlerin tamamı dikkate alındığında, kurulan modelin veriyle mükemmel yakın uyum gösterdiği, bu nedenle ölçeğin yapısal geçerliğe sahip olduğu söylenebilir. Ölçeği oluşturan maddelerin yaşam boyu öğrenmeyi ölçebildiği kabul edilebilir görülmektedir.

4. Tartışma

Bu çalışmada Wielkiewicz ve Meuwissen (2014) tarafından geliştirilen yaşam boyu öğrenme ölçeği Türkçeye çevrilerek geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Yaşam boyu öğrenme ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlanması için yapılan bu çalışmada öncelikle açımlayıcı faktör analizi yapılmış ve toplam varyansın % 52,924'ünü açıklayan ölçeğin orijinalinde de olduğu gibi tek boyutlu bir yapıda olduğu bulunmuştur. Wielkiewicz ve Meuwissen (2014) tarafından geliştirilen YBÖ ölçeğinin orijinalinde 16 madde bulunurken, Türkçeleştirme çalışmasında ölçeğin birinci maddesi faktör dışı kaldığı için ölçekten atılmış ve bu son haliyle toplam 15 maddelik bir ölçek elde edilmiştir. Sonrasında açımlayıcı faktör analiziyle oluşturulan yapının model uyum durumunu test etmek için doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Bu son haliyle oluşturulan maddelerin istendik özelliklerde olması, ölçeğin güvenilirliğinin ve geçerliğinin

yüksek olması, bu ölçüğün Türkiye’de insanların yaşam boyu öğrenme durumlarının belirlenmesinde kullanılabileceği ortaya konulmuştur.

5. Kaynakça

- Anderson, J.C. & Gerbing D.W. (1984). The effect of sampling error on convergence, improper solutions, and goodness-of-fit indices for maximum likelihood confirmatory factor analysis. *Psychometrika*, 49: 155-173.
- Beycioglu, K. ve Konan, N. 2008. Yaşam Boyu Öğrenme Ve Avrupa Eğitim Politikaları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 24:369-382.
- Bryce, J. (2006). Schools and lifelong learners. In J. Chapman, P. Cartwright & E.J. McGilp (Eds.), *Lifelong learning, participation and equity* .(pp. 243-263),Dordrecht: Springer.
- Büyüköztürk, Ş. (2000).SPSS uygulamalıbilgisayardestekliistatistiköğretimininistatistiğeyö- neliktutumlaraveistatistikbaşarısmatetkisi. *EğitimAraştırmalarıDergisi*, 1: 13-20.
- Cobern, W.W.(2015), The Lifelong Learning of Science, *International Journal on Lifelong Education and Leadership*, 1(1): 1-10.
- Cole, D.A. (1987). Utility of confirmatory factor analysis in test validation research. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 55: 1019-1031.
- Commission of the European Communities (2000). A Memorandum on Lifelong Learning. Brussels. http://arhiv.acs.si/dokumenti/Memorandum_on_Lifelong_Learning.pdf (29 Mayıs 2016’ da erişildi).
- Cornford, I. (1996). The defining attributes of ‘skill’ and ‘skilled performance’: Some implications for training, learning and program development. Australian and New Zealand, *Journal of Vocational Education Research*, 4 (2): 1-25.
- Dehmell, A. (2006). Making a European area of lifelong learning a reality? Some critical reflections on the European Union’s lifelong learning policies. *Comparative Education*, 42 (1), 49-62.
- Dindar, H. ve Bayraktar, M. (2015). Factors Effecting Students’ Lifelong Learning in Higher Education, *International Journal on Lifelong Education and Leadership*, 1(1): 11-20.
- Dinevski, D. & Dinevski, I. V. (2004). The concepts of university lifelong learning provision in Europe. *Transition Studies Review*, 11 (3): 227-235.
- Dong, W. (2004). *Improving Students’ Lifelong Learning Skills in Circuit Analysis*. The China Papers.
- Evers, F. T., Rush J. C., & Berdrow I. (1998). *The Bases of Competence: Skills for Lifelong Learning and Employability*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Faure, E. (1972). *Learning to be: The world of education today and tomorrow*. Paris: UNESCO.
- Gable, R.K. & Wolf, M. B. (1993). *Instrument Development in the Affective Domain: Measuring Attitudes and Values in Corporate and School Settings* (2nd Ed.). Boston, MA: Kluwer Academic Publishers.
- Gencil İ.E., (2013) Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Yeterliklerine Yönelik Algıları, *Eğitim ve Bilim*, 38(170):237-252.
- Günüş, S., Odabaşı, H. F. ve Kuzu, A. (2012). Yaşam boyu öğrenmeyi etkileyen faktörler. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(2):309 -325.
- Hu, L.T., & Bentler, P.M. (1999). Cut-off criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling*, 6: 1-55.
- Jöreskog, K.G. & Sörbom, D. (1986). *Lirsel VI: Analysis of linear structural relationships by maximum likelihood, instrumental variables, and least squares methods*. Mooresville, IN: Scientific Software.
- Karakuş, C. (2013). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme yeterlikleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2 (3): 26-35.

- Knapper, C. & Cropley, A. J. (2000). Lifelong Learning in Higher Education . London: Kogan Page.
- Kozikoglu, I. (2014), Üniversite ve Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Yaşam Boyu Öğrenme Yeterliklerinin İncelenmesi, *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education*, 3(3): 29-43.
- Kulich, J. (1982) Lifelong Education And The Universities: A Canadian Perspective. *International Journal of Lifelong Education*, 1(2): 123-142.
- Lambeir, B. 2005. Education as liberation: The politics and techniques of lifelong learning, *Educational Philosophy and Theory*, 37(3): 350.
- Læssøe, J., Schnack, K., Breiting, S. & Rolls, S.(2009). Climate Change and Sustainable Development: the Response from Education. A cross-national report from international alliance of leading education institutes. The Danish School of Education, Aarhus University.
- Marsh, H.W. & Hocevar, D. (1988). A new more powerful approach to multitrait-multimethod analyses: Application of second-order confirmatory factor analysis. *Journal of Applied Psychology*, 73:107-117.
- Marsh, H.W., Balla, J.R.. & McDonald, R.P.(1988). Goodness-of-fit indexes in confirmatory factor analysis: The effect of sample size. *Psychological Bulletin*, 103: 391-410.
- Mercimek, O. ve Pektaş, M. (2013). İstatistiğe yönelik öz-yeterlik ölçeğinin geliştirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(2): 759-776.
- Ouane, A. (2002). Adult learning: emerging issues and lessons to be learned. In M. Singh (Ed). Institutionalising Lifelong Learning: Creating Conducive Environments for Adult Learning in the Asian. *UNESCO Institute for Education*.Context, 17-22.
- Pett M. A., Lackey N. R.. & Sullivan J. J.. (2003). Making sense of factor analysis: The use of factor analysis for instrument development in health care research (Illustrated Edition). Sage.
- Wain, K. (2000). The learning society: postmodern politics. *International Journal of Lifelong Education*, 19 (1): 36-53.
- White, J.P. (1982). The aims of education re-stated. London: Routledge & Kegan Paul.

Ek 1: Ölçekten Çıkarılan Maddeler

1. Madde: Karmaşık problemleri çözmekten hoşlanırım

Ek 2: Yaşam Boyu Öğrenme Ölçeği Maddeleri

Lütfen aşağıda verilen herbir ifadeye katılma ya da katılmama derecenizi ifadelerinin yanında verilen kutucuklara X işareti koyarak belirtiniz.	Asla	Nadiren	Ara sıra	Sık Sık	Her zaman
1. Yeni bir şeyler öğrenmek için okurum.					
2. Öğrendiklerimi başkalarıyla paylaşırım					
3. Problemleri ve meseleleri derinlemesine analiz etmeyi severim.					
4. Kendimi hayat-boyu öğrenen biri olarak görürüm.					
5. Okumak düzenli faaliyetlerim arasında gelir.					
6. Yazmak düzenli faaliyetlerim arasında gelir.					
7. Kendi kendine motive olan bir öğrenenim					
8. İlgi çekici kitap ve dergiler bulmak için kütüphane ve kitap dükkanlarında dolaşırım.					
9. Sınıfta, iş yerinde veya arkadaş sohbetlerinde tartışmalara ilgi çekici katkılar yaparım.					

Lütfen aşağıda verilen her bir ifadeye katılma ya da katılmama derecenizi ifadelerinin yanında verilen kutucuklara X işareti koyarak belirtiniz.	Asla	Nadiren	Ara sıra	Sık Sık	Her zaman
10. Etkinliklerim eleştirel düşünme içerir.					
11. Keyif almak ve eğlenmek için okurum.					
12. Birçok şeyi merak eden birisiyim					
13. Öğrenme konusundaki ilgi alanım çok geniş bir yelpazeden oluşur.					
14. Yeni şeyler öğrenmeyi severim.					
15. Derste veya işimde gerekli olmayan konularda birçok şey okurum.					

Extended Abstract

People need to renew old information constantly. Grundtvig is accepted to be the founder of the lifelong learning tradition for using this term (Life Long Learning) in the 1880s for the first time. Also, the views of Comenius formed the basis of lifelong learning (Wain, 2000). Later, with the report of Faure, the UNESCO and then OECD started to show interest in LLL. These two organizations remarked that assuming education is only for individuals going to school is a factor preventing lifelong learning and predicted the necessity of lifelong learning "within the contexts of developing economic reality, occupational mobility and self-learning. They also stated the need for educational programs focusing on lifelong learning both in and out of school within the frame of this prediction.

There are so different definitions for lifelong learning. Five capabilities with respect to lifelong learning were determined by Ouane (2002). According to Ouane living together, being able to change, communication, adapting to change and creativity are capabilities of lifelong learning. Self-organizing learning skills, communication skills, interpersonal skills, problem-solving skills, critical thinking skills, searching and having access to information skills, and cooperative work skills were defined by Dong (2004) as lifelong learning skills. Lifelong learning skills defined by Shuman et al. (2005) were having basic skills such as reading, writing, and listening, being aware of the need for learning, following a learning plan or plan the learning, acknowledging, organizing, and having access to information, understanding and recalling new information, having critical thinking skills and reflective thinking. And also according to Evers et al. (1998) communication, self-management, innovation, tasks and managing people and tasks and activating change are identified four main capabilities essential for lifelong learning. As it is seen, lifelong learning forces individuals to possess unusual information, skills, and capabilities to cope with life conditions (Kozikoğlu, 2014).

The purpose of this study is to determine the validity and reliability of original version of the life-long learning scale developed by Wielkiewicz & Meuwissen (2014) in Turkey conditions. Experts and researcher made translation of the scale into Turkish. Then, experts in terms of consistency, content and measurement issues also analyzed the scale. Revised version of the scale was administered to 727 university students to determine its validity and reliability. The instrument consists of only one dimension. The instrument consists of 15 items. Reliability analysis of the instrument revealed Cronbach-Alpha co-efficients of 0,93 for the generation of the instrument. These results showed that the lifelong learning scale can be used in Turkey.